

CSONKATORONY

A középkori Szent István király tiszteletére épült templomot 1880 körül bontották el, csak a tornya maradt meg, amit új tetővel láttak el. Ettől kezdve a tornyot „csonkatoronynak“ nevezte a falu.

Csopak feltehetően már a kora Árpád-korban létező település volt. Az 1270-es évektől kezdve már autentikus oklevelek is említik. Évszázadokon keresztül Csopak legnagyobb birtokosa a Veszprémi Káptalan volt.

Szent István tiszteletére a káptalan építtetett templomot a csopakiaknak. A templomról az 1861. augusztus 31-én itt járt Rómer Flóris bencés tanár (1815-1889) - hazai régészetünk egyik jeles első művelője - rajza és leírása alapján tájékozódhatunk. A keletelt, egyhajós, egyenes szentélyzáródású templom - Rómer szerint - 1266-ban Szent István tiszteletére volt szentelve. Gótikus, csúcsíves, vörös homokkő szegélyű ajtaja a nyugati oldalon nyílt. A szentély északi oldalához csatlakozó sekrestye és a keleti oldalához csatlakozó négyszögletes torony valószínűleg barokk kori toldás volt, azonban van vélelmezés, mely szerint Árpádkori eredetű. A templom XIX. századi alakját Peczek Gyula, csopaki szőlőbirtokos 1861-ben készített rajza mutatja be.

A templom a híveivel együtt viszontagságos időkben élt meg. A török időkben a protestánsok elfoglalták a katolikusoktól a templomot. Az oda-vissza foglalás sok sérelemmel járt. 1620-tól 1752-ig tartott ez az áldatlan állapot, ekkor Padányi Bíró Márton püspöksége alatt visszakerült a katolikusokhoz.

Csopak a 73-as út elkerülő szakaszának megépítéséig a Nosztori völgy felől a Séd mentén Balatonfüred irányában valóságos teraszos képződmény volt, három szinten elhelyezkedve. Első volt a patak melléke, második a mai Kisfaludy utca, a harmadik a Fenyves utca. Ezt a szerkezetet mélyutak tagolták.

A templomot a Séd árterébe, a völgy legmélyebb részére építették. 1830-ban egy villámcsapás következtében leégett a templom tetőszerkezete. 1853 nyarán egy nagy felhőszakadás során a Séd vize és hordalék árasztotta el a templomot. A hűbérúr (a káptalan), valószínű nem hozatta tökéletesen rendbe a templomot, mert 1882-ben elbontották. Csak a tornyát hagyták meg, amely ma is áll a község közepén. A harangok a toronyban 1961-ig szolgáltak, ma az új templom udvarán egy erdélyi stílusú haranglábban laknak. 1977-től 1990-ig a toronyban helytörténeti kiállítás volt, amely ma a Plul malomban látható.

A 1950-es, 1960-as évek faluközpontja - amelyet a II. világháború után Hősök terének neveztek el - a Csonkatoronnyal megihlette Köllöd András festőművészt is. Az ő 1963-ban készített akvarellje alapján elképzelhető az akkori szomorú fűzfákkal szegélyezett patakpart, a téren néhány jegenyével, a patakban úszkáló kacsákkal, libákkal.

2000-ben a faluközpont a Csonkatoronnyal a magyar államiség millenniumán a Millenniumi Park nevet kapta, amely mára a szó szoros értelmében központtá vált a község életében.

A park felújítása Csopak község Önkormányzata segítségével a csopaki Nyugdíjas Klub által elnyert „Zöldterület rendezése a csopaki Csonkatorony környezetében” című pályázat

keretében valósult meg 2009-ben. A project a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Balatoni Integrációs KHT közreműködésével valósult meg.

A tér nevezetes látnivalói:

Hősök keresztje, készült 1931-ben, a talapzatára az I. világháborúban meghalt csopaki katolikusok névsorát vésték fel.

Bálványprés 1818-ból, amely a Balatonfüred-Csopak borvidéken volt használatos.

Millenniumi kopjafa, az erdélyi Szováta-fürdő testvérváros ajándéka 2000-ból.

Millenniumi díszkút. Készítette a VABO Kft. 2009-ben.

A Csopak jelképének számító Csonkatorony ma a település egyik legrégebbi és legnevezetesebb műemléke. Jelentőségét az is mutatja, hogy az országos műemlék nyilvántartásban szerepel.

A köré kialakított park közösségi találkozások fontos helyszíne, nagyszámú érdeklődőt tud befogadni. Számtalan rendezvényen gyűlik itt össze a falu apraja-nagyja együtt ünnepelni. A legkiemelkedőbbek: Adventi gyertyagyújtás, falukarácsony, szilveszteri koccintás. A Szent Család jelképes figurái a toronyhoz, mint szakrális helyhez simulva fokozzák az ünnepváró hangulatot. Megható a Csonkatorony tövében halottak napjára kialakított jelképes gyertyagyújtó hely.

A parkot tavasztól ősziig számtalan virág díszíti, az itt növő fák ligetes pihenőhelyet adnak idősnek, fiatalnak, a játszótéren pedig a falu apróságaiban gyönyörködhetünk.

Javaslatot benyújtó neve: Chikán Andrásné

A dokumentációt készítette: Chikán Andrásné

Csopak, 2016. március.

A Települési Értéktár helyi értékévé felvette: 2016.június 15.

NMI
Művelődési
Intézet

Az NMI Művelődési Intézet, mint szakmai együttműködő partner vesz részt Csopak, és a térség helyi értékei és értéktárai nyilvánosságának megteremtésében.